

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра музичного мистецтва та звукорежисури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи композиції імпровізації та аранжування

Галузь знань	<u>02 «Культура і мистецтво»</u>
Спеціальність	<u>025 «Музичне мистецтво»</u>
Назва освітньої програми	<u>Музичне мистецтво</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
ст. викладач кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Роменський Юрій Миколайович	066-404-02-03	estradauniversitet@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Основи композиції імпровізації та аранжування є однією з ключових дисциплін у циклі професійної підготовки здобувачів, на якому відбувається формування технічних вокальних, вокально-аранжувальних, аранжувальних навичок, культури мислення і мотивації до професійної діяльності майбутнього фахівця. Здобуваються та відточуються вокальні, ритмічні та виконавські навички, накопичуються знання з боку композиторської, аранжувальної діяльності, репертуару та музичної стилістики. Крім цього, предмет сприяє розширенню музичного світогляду та знайомству з творчістю видатних виконавців, дослідження творчості знамих авторів.

Мета дисципліни «Основи композиції імпровізації та аранжування» - підготовка високопрофесійного естрадно-джазового виконавця, звукорежисера та продюсера який володіє практичними, теоретичними та методичними основами естрадно-джазового співу, основами композиції та аранжування. спроможного до сценічного втілення різноманітних джазових стилів – від класичного джазу до сучасної естради, підготовка артиста до професійної сцени, оволодіння технологією та розумінням естрадно-джазової стилістики як вокальної так і інструментальної на основі практичних знань, вмінь та навичок, на підставі яких буде збудована майбутня професійна діяльність, а також,

навчити цікаво та переконливо інтерпретувати запропонований музичний матеріал; вміти виразно доносити його до слухача; випрацювати особисту систему вдосконалення імпровізаційно-творчих здібностей виконавської, звукорежисерської майстерності. Набути уяву про гармонійні особливості окремих джазових стилів, вміння показати відмінні особливості джазової гармонії, розкрити творчі можливості за рахунок навичок композиції, та придбати свободу особистого виконавства. Задача дисципліни – знайомство та вивчення особливостей (змісту та форм) будови джазової імпровізації, основ композиції, розвиток індивідуальних імпровізаційних здібностей; вивчення та аналіз джазових форм та їх встановлених стандартів; засвоєння освітніх методик з практики навчання імпровізаційному та композиторському мистецтву, включаючи використання Інтернет ресурсів; вивчення тенденцій розвитку світового досвіду мистецтва у стилях та жанрах джазу, року, поп-музики, та різноманітних змішаних стилях; навчання співацькому мистецтву, використання теоретичних знань з історії стилів, а також, співацьких навичок, здобутих на заняттях сольного та ансамблевого співу, інтеграція теоретичних знань та співацьких навичок впродовж оволодіння мистецтвом імпровізації та композиції; формування практичного (концертно-виконавського) спрямування професійної підготовки.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Основи композиції імпровізації та аранжування» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва та у виконавстві, що передбачає застосування певних знань та навичок у виконавської діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності та спроможність до її удосконалення через застосування різноманітних практичних методик.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності щодо створення художньої інтерпретації музичного твору, композиції та аранжування, звукорежисерського опрацювання звуку.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією у виконавській, імпровізаційній та звукорежисерській роботі.

Навчальна дисципліна «Основи композиції імпровізації та аранжування» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та звукорежисерських інтерпретацій.

РН 9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (ансамблю).

РН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

РН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. Можливості ефективного використання у професійній діяльності знань з історії джазових стилів; інформаційних джерел, відображаючих досягнення класичної та сучасної естрадної та джазової культури; принципів, методів та форм побудови власних соло та вокалізацій у споріднених джазу стилях.
2. Знання основ методології аналізу імпровізацій видатних музикантів, та здатність застосовувати їх специфіку виконавства на власному досвіді; знання музичних форм, основ композиторської діяльності; оволодіти необхідною ерудицією за рахунок опрацювання відео та аудіо матеріалів, комплексом знань, уявлень в області музичного мистецтва, естрадно-джазової виконавської культури в цілому.
3. Знання та втілення джазових та естрадних традицій різних епох в сучасній музиці.

Уміння:

4. Розуміти та розрізнати на слух основні джазові стилі, як складові сучасної естрадної музики: блюз, стандарт, боса-нова, балада. Орієнтування у спеціальній літературі, володіння та користування професійними поняттями («цифровка») та термінологією; накопичування знань в галузі сучасних освітніх та інформаційних технологій;
5. Розуміння і дотримання традицій виконання, а також трактування основних музичних стилів..

Навички:

6. Бути здатним продемонструвати вміння імпровізації на будь-яку естрадну або джазову тему; продемонструвати володіння спеціальними прийомами та техніками естрадного та джазового вокального соло («скет»), та композиції, володіння виконавськими манерами. Втілювати якісні зміни та оновлення, що відбуваються на сучасному етапі. Упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань у написанні власних вокальних соло/створенні плей-беку (фонограми)/ треку, аранжування, та композиції.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
5	150	28	42	80	3	5	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	всьо го	л	п	лаб	інд	с.р .
Тема 1. Гармонія. Акордові прогресії	30	4	10	-	-	16
Тема 2. Перестановка, обертання.	30	4	10	-	-	16

Тема 3. Акордові послідовності у мелодійному викладенні I-III-V .	18	4	4	-	-	10
Тема 4. Ритмічні будови (дуольна, тріольна пульсація), та особливості виконання синкоп у джазових імпровізаціях та композиції.	18	4	4	-	-	10
Тема 5. Форми акомпанементу: Остинато, арпеджійований, ритмізований.	28	6	8	-	-	14
Тема 6. Мелодична трансформація: регресія, інверсія	26	6	6	-	-	14
<i>Разом:</i>	150	28	42	-	-	80

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Для опрацювання навичок здобувачі користуються аудиторіями, оснащеними Інтернет та необхідним музичним обладнанням: підсилююча апаратура, мікшерний пульт, мікрофони, нотні клавіри, фортепіано, а також оснащеною навчальною студією звукозапису, отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу. Практичні навички опрацьовуються за допомогою формування індивідуальних завдань та репертуару з урахуванням індивідуальних особливостей фізіології голосового апарату, базової технічної (звукорежисерської) підготовки.

6. ЗАВДАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНО-ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Гармонія. Акордові прогресії. Гра на фортепіано акордових прогресій середнього рівня складності, за підручником Білла Бойда «Jazz Chord Progression» Основне завдання теми – кординація рук на клавіатурі, слуховий тренінг.	14
2	Перестановка, обертання. Гра на фортепіано акордових прогресій середнього рівня складності, за підручником Білла Бойда «Jazz Chord Progressions» Основне завдання теми – кординація рук на клавіатурі, слуховий тренінг. Використовуються всі тональності у рамках вправи. Темпи повільні.	14
3	Акордові послідовності мелодійному викладенні I-III-V. Різниця звучання однакових функцій у різному мелодійному викладенні. Кординація рур, слуховий тренінг.	8
4	Ритмічні будови (дуольна, тріольна пульсація), та особливості виконання синкоп у джазових імпровізаціях та композиції. Метроритм та метроритмічна конструкція в імпровізації. Синкопування. Атака звуку, артикуляція та акцентування в джазовій імпровізації. Тріоль як основа у джазових ритмах. Ритмічне варіювання та поступове відходження ритму від метричної основи. Свінг як специфічне метроритмічне мислення й спосіб джазового виконавства.	8
5	Форми акомпанементу: Остинато, арпеджійований, ритмізований, блукаючий бас. Стилістичні види акомпанементу джазу – «госпел», «регтайм», «блюз», «свінг», «босса», «біт». Методичні рекомендації до оволодіння специфіками цих видів.	14
6	Мелодична та ритмічна трансформація у композиції: регресія, інверсія. Поняття трансформації змінення чогось, варіювання (ритмічного та мелодичного), що зробить його відмінним від першоджерела. Основні види трансформацій: модуляція, транспозиція, регресія, інверсія, переміщення, аугментація (прирощення), димінуція (скорочення), додавання, віднімання (нот), опрацювання на прикладах.	12

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Композиція та вокальна імпровізація» включаються:

1. Знайомство з навчальними ресурсами відповідно зазначених у програмі тем (включаючи перегляд та вивчення певної кількості рекомендованих аудіо та відеоматеріалів відомих виконавців).
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді виконаних практичних робіт, опрацювання технічних вправ тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та завдання до самостійної підготовки.

№	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Гармонія. Акордові прогресії.</i> Експонування навичок	16
2	<i>Перестановка, обертання.</i> Експонування навичок	16
3	<i>Акордові послідовності мелодійному викладенні I-III-V.</i> Експонування навичок	10
4	<i>Ритмічні будови (дуольна, тріольна пульсація), та особливості виконання синкоп у джазових імпровізаціях та композиції.</i> Експонування навичок Практичне (письмово)	10
5	<i>Форми акомпанементу: Остинато, арпеджійований, ритмізований, блукаючий бас.</i> Експонування навичок	14
6	<i>Мелодична та ритмічна трансформація у композиції: регресія, інверсія.</i> Експонування навичок, Практичне (письмово)	14
всього		80

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	60%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення екзамену (заліку).	40%

Методи діагностики знань (контролю)	прослуховування; демонстрація навичок, усне пояснення, індивідуальне прослуховування; робота у групах; ансамблева гра, виконання практичних завдань, екзамен (залік)
--	--

Питання до заліку

Залік передбачає наявність та експонування виконаних індивідуальних практичних завдань.

**9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ**

<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на лекційних та практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	20
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка засвоєного матеріалу, тощо	20
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка індивідуальних практичних завдань за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення та аналіз матеріалів виконаних завдань	20
Разом балів за поточний контроль			60
Підсумковий контроль			40
Всього балів			100

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував практичні завдання за заданою тематикою, проявляє активність і творчий підхід у навчанні;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, понять, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, має виконані практичні завдання, демонструє навички за заданою тематикою, проявляє активність і творчий підхід у навчанні;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного та практичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних понять, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних практичних завдань, та активність у навчанні;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність виконаних практичних завдань;
- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює інтуїтивно, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, здатний частково демонструвати професійні навички, має частково виконані практичні завдання до самостійної роботи;
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E	Незадовільно	не зараховано
35-59 (3)	FX		
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Scat! Vocal Improvisation Techniques” (ISBN 0-9628467-5-9 ©1996 by Bob Stoloff)
2. Stoloff Bob. Blues Scatitudes” 2003 by).
3. The Art of Improvisation. Taylor-James pub., 2000
4. Stoloff Bob. Vocal Improvisation Berklee Press, Editet by Jonathan Feist
5. Play-Alone. by Jamey Aebersold (періодичне видання, серія посібників для імпровізаційної практики)
7. Boyd, Bill. Jazz Chord Progression, Hall Leonard Corp., 1997. 95p.
8. Perricone, Jack. Great Songwriting Techniques. Oxford Univercity Press. 2018. 398p.

Допоміжна

1. Колесников В. Тлумачний словник джазу. Донецьк, 2010, 254 с.
2. Музичний словник-довідник: навч. Посіб. Для студентів-практикантів / уклад. В. Мішеченко, Глухів : РВВ ГНПУ ім.. О.Довженка. 2010. 146 с.

Клавіри, нотний матеріал

1. The Real Little Classical Fake Book (ISBN 0-7935-1668-4 ©1992 by Hal Leonard Publishing Corporation)
2. Great Gig Book Full. (ISBN 0-3674-47778-2 ©1990 by SheetMusic)
3. The BIG BOOK Of Soul (ISBN 0-634-03346-8 © 1996 by Hal Leonard Publishing Corp.)
4. The ALL-Jazz Real Book (ISBN 1-883217-14-8 © 2001 Sher Music Co.)
5. The Standards Real Book (ISBN 1-88137-09-1 © 2000 Sher Music Co)
6. Real Jazz Book (ISBN 0-7935-1668-4 ©1992 by Hal Leonard Publishing Co.)
7. 100 Jazz & Blues Greats (ISBN 0-7119-1200-9 ©1987by Wise Publications.)

Інформаційні ресурси

1. https://www.youtube.com/playlist?list=PLTMTIX_bS2Bq7xEhv1APqd1b-TRYMOD2o вокальний коуч від Наталі Вейсс (Natalie Weiss)(дата звертання 03.03.2022)
2. https://www.youtube.com/results?search_query=jazz+vocal+improvisation зразки видатних музикантів імпровізаторів (дата звертання 03.03.2022)